

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Узп 309/2021
13.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Бранислава Босиљковића, чланова већа, са саветником Драгицом Вранић, као записничарем, одлучујући о захтеву АА из ..., ... , кога заступа пуномоћник Миша Барац, адвокат из ..., ... , ПЦ ... „...“, локал .../..., за преиспитивање судске одлуке - пресуде Управног суда, Одељења у Нишу П-5 У 11146/21 (2020) од 07.10.2021. године, са противном странком Министарством унутрашњих послова Републике Србије, у предмету престанка радног односа, у нејавној седници већа одржаној дана 13.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев се **ОДБИЈА**.

ОДБИЈА СЕ захтев подносиоца захтева за накнаду трошкова.

Образложење

Побијаном пресудом Управног суда, ставом првим диспозитива, одбијена је тужба тужиоца, овде подносиоца захтева за преиспитивање судске одлуке, поднета против решења Министарства унутрашњих послова, Кабинета министра 01 број .../... од 11.02.2020. године, којим је утврђено да је тужиоцу, овде подносиоцу захтева за преиспитивање судске одлуке, полицијском службенику Министарства унутрашњих послова, Жандармерије, Одредом Жандармерије у Нишу, престао радни однос дана 19.12.2019. године, по сили закона, јер му је правноснажном пресудом Вишег суда у Београду К. бр. 378/18 од 17.04.2019. године изречена условна осуда тако што му је утврђена јединствена казна затвора у трајању од осам месеци и истовремено одређено да се овако утврђена казна неће извршавати уколико окривљени за време проверавања у трајању од три године по правноснажности пресуде не изврши ново кривично дело. Ставом другим диспозитива побијане пресуде, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова управног спора.

Подносилац у захтеву за преиспитивање побијане пресуде поднетом због повреде закона, другог прописа или општег акта и повреде правила поступка која је била од утицаја на решење ствари, указује да Управни суд у извршењу пресуде Врховног касационог суда Узп 11/2021 од 12.03.2021. године није правилно узео у обзир констатације садржане у образложењу ове пресуде, чиме је повредио закон и правила поступка на штету подносиоца захтева. Истиче да Управни суд није правилно применио одредбе чл. 172. и 250. Закона о полицији, већ је потпуно погрешно

применио одредбе Закона о државним службеницима и Правилника о утврђивању кривичних дела за чију осуду државни службеник постаје недостојан за обављање послова односно вршење дужности. Имајући у виду да Закон о полицији као *lex specialis* на посебан начин утврђује престанак радног односа полицијских службеника по сили закона у случајевима када се утврди да је полицијски службеник правноснажно осуђен на казну затвора од најмање шест месеци, сматра да у конкретном случају није било места позивању на члан 250. Закона о полицији, нити је било места сходној примени члана 131. став 1. тачка 2) Закона о државним службеницима као општег прописа. Наиме, како се и Закон о државним службеницима као *lex generalis* и Закон о полицији као *lex specialis* односе на потпуно исту правну ситуацију, али је другачије регулишу, то је Закон о полицији требало да има првенство примене у односу на Закон о државним службеницима сходно правилу *lex specialis derogat legi generali*. Понавља наводе тужбе да је дело за које је осуђен правноснажном пресудом суда извршено 28.09.2014. године, у ком тренутку је, према одредбама тада важећег Закона о полицији и Закона о државним службеницима, било прописано да радни однос по сили закона престаје само у случају осуде на безусловну, ефективну казну затвора. Указује да Управни суд није ценио наводе тужбе који се односе на примену одредбе члана 94. Кривичног законика која у ставу 1. прописује да осуде за одређена кривична дела или на одређене казне могу имати за правну последицу престанак, односно губитак одређених права или забрану стицања одређених права, док је одредбом члана 94. став 3. Кривичног законика прописано да се правне последице осуде могу предвидети само законом и наступају по сили закона којим су предвиђене. Истовремено, одредбом члана 94. став 2. Кривичног законика прописано је да правне последице осуде не могу наступити када је за кривично дело учиниоцу изречена новчана казна, условна осуда, ако не буде опозвана, судска опомена или када је учинилац ослобођен од казне. Предложио је да суд захтев уважи и побијану пресуду преиначи или укине а истакао је и захтев за накнаду трошкова поступка.

Противна странка у одговору на захтев предлаже да суд захтев одбије као неоснован.

Поступајући по поднетом захтеву и испитујући побијану пресуду у границама захтева, а у смислу члана 54. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС" 111/09), Врховни касациони суд је нашао да је захтев неоснован.

Према разлозима образложења побијане пресуде, по оцени Управног суда, тужени орган је правилно нашао да су се стекли услови за престанак радног односа тужиоца у складу са чланом 131. став 1. тачка 2) Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“ број 79/05 ... 95/18) имајући у виду да је пресудом Вишег суда у Београду К бр. 378/18 од 17.04.2019. године, која је постала правноснажна 19.12.2019. године, тужиоцу изречена условна осуда тако што му је утврђена јединствена казна затвора у трајању од осам месеци и истовремено одређено да се овако утврђена казна неће извршити уколико окривљени за време проверавања у трајању од три године по правноснажности пресуде не изврши ново кривично дело, а због учињеног кривичног дала напад на војно лице у вршењу војне службе из члана 404. став 2. у вези става 1. Кривичног законика у саизвршилаштву у вези члана 33. Кривичног законика, у стицају са кривичним делом злостављање и мучење из члана 137. став 3. у вези става 2. Кривичног законика у саизвршилаштву у вези члана 33. Кривичног закона, што га, у смислу члана 2. став 1. тачка 1) Правилника о утврђивању кривичних дела за чију осуду државни службеник постаје недостојан за обављање послова, односно вршење

дужности („Службени гласник РС“ број 26/19), чини недостојним за обављање послова односно вршење дужности. По налажењу Управног суда, тужени орган је на описани начин у довољаној мери образложио законски основ за престанак радног односа тужиоца. Управни суд је нашао да су неосновани наводи тужбе којима се указује да су Законом о полицији јасно и прецизно прописани услови за престанак радног односа полицијских службеника и запослених, због чега се не може применити одредба члана 250. тог закона, која прописује примену прописа о државним службеницима када Законом о полицији и Посебним колективним уговором за полицијске службенике није другачије прописано, те да не постоји законски основ за примену члана 131. став 1. тачка 2) Закона о државним службеницима и члана 2. став 1. тачка 1) Правилника о утврђивању кривичних дела за чију осуду државни службеник постаје недостојан за обављање послова, односно вршење дужности, као и да је Законом о полицији прецизно одређено када престанак радног односа производи дејство тако што је прописано да радни однос престаје даном достављања правноснажне пресуде министарству, а не даном правноснажности пресуде. Ово стога што Закон о полицији представља посебан закон (*lex specialis*) у односу на Закон о државним службеницима, али у погледу случајева за престанак радног односа полицијских службеника у члану 172. став 1. прописује да полицијском службенику по сили закона радни однос у министарству престаје и у случајевима утврђеним другим прописима. У конкретном случају, то је Закон о државним службеницима који се примењује и на запослене у Министарству унутрашњих послова, а којим је у члану 132. став 1. тачка 2) изричито прописано да државном службенику престаје радни однос по сили закона, поред осталог, ако му је изречена условна осуда на казну затвора од најмање шест месеци без обзира на период проверавања за учињено кривично дело које га чини недостојним за обављање послова државног службеника - даном правноснажности пресуде, у складу са којим је правилно утврђен и датум престанка радног односа тужиоца. Управни суд је ценио и навод тужбе да је дело за које је тужилац осуђен правноснажном пресудом извршено 28.09.2014. године када је Законом о полицији и Законом о државним службеницима било прописано да радни однос по сили закона престаје само у случају осуде на безусловну - ефективну казну затвора, па је нашао да је без утицаја. Ово стога јер моменат извршења кривичног дела није од утицаја на примену материјалног права већ дан правноснажности пресуде, сагласно примењеној одредби члана 132. став 1. тачка 2) Закона о државним службеницима.

Оцењујући законитост побијане пресуде, Врховни касациони суд налази да је донета без повреда правила поступка и уз правилну примену материјалног права, као и у складу са примедбама из пресуде Врховног касационог суда Узп 11/2021 од 12.03.2021. године, у чијем извршењу је донета.

Одредбом члана 172. став 1. тачка 2) Закона о полицији ("Службени гласник РС", број 6/16 и 24/18) прописано је да поред случајева престанка радног односа утврђених другим прописима, полицијском службенику, односно осталим запосленима, по сили закона радни однос у Министарству престаје када се утврди да је правноснажном пресудом осуђен на казну затвора од најмање шест месеци - даном достављања правноснажне пресуде Министарству. Према тачки 3) истог члана закона, полицијском службенику, односно осталим запосленима, по сили закона радни однос у Министарству престаје када се утврди да је правноснажном пресудом осуђен на казну затвора за следећа кривична дела: примање мита; давање мита; трговина утицајем; насиље у породици; злоупотреба у вези са јавном набавком; злоупотреба положаја одговорног лица; омогућавање злоупотребе остваривања права азила у иностранству;

злоупотреба службеног положаја; превара у служби; проневера; одавање службене тајне - даном достављања правноснажне пресуде Министарству.

Према одредби члана 250. Закона о полицији, ако овим законом, прописима донетим на основу овог закона и посебним колективним уговором за полицијске службенике није другачије прописано, на права и дужности, рад и радне односе полицијских службеника, примењују се прописи о државним службеницима и посебан колективни уговор закључен у складу са тим прописима, општи прописи о раду и закон којим се уређује општи управни поступак.

Одредбом члана 131. став 1. тачка 2) Закона о државним службеницима ("Службени гласник РС", број 79/05...95/18) прописано је да државном службенику престаје радни однос по сили закона ако буде осуђен на казну затвора од најмање шест месеци или му је изречена условна осуда на казну затвора од најмање шест месеци без обзира на период проверавања за учињено кривично дело које га чини недостојним за обављање послова државног службеника - даном правноснажности пресуде.

Одредбом члана 2. Правилника о утврђивању кривичних дела за чију осуду државни службеник постаје недостојан за обављање послова, односно вршење дужности („Службени гласник РС“, број 26/19) прописано је да недостојни за обављање послова, односно вршење дужности државног службеника чини изречена условна осуда на казну затвора од најмање шест месеци без обзира на период проверавања за: 1) кривична дела против службене дужности – злоупотреба службеног положаја (члан 359. Кривичног законика), несавестан рад у служби (члан 361. Кривичног законика), противзаконита и исплата (члан 362. Кривичног законика), ненаменско коришћење буџетских средстава (члан 362а Кривичног законика), превара у служби (члан 363. Кривичног законика), проневера (члан 364. Кривичног законика), послуга (члан 365. Кривичног законика), трговина утицајем (члан 366. Кривичног законика), примање мита (члан 367. Кривичног законика), давање мита (члан 368. Кривичног законика) и одавање службене тајне (члан 369. Кривичног законика); 2) сва друга кривична дела за која може бити изречена казна затвора од пет година.

У решењу о престанку радног односа које је оспорено тужбом цитирани су сви наведени прописи и оцењено да су се стекли услови за престанак радног односа тужиоца запосленог у Министарству унутрашњих послова, Жандармерији, Одреду Жандармерије у Нишу, у складу са чланом 131. став 1. тачка 2) Закона о државним службеницима, имајући у виду да му је пресудом Вишег суда у Београду, која је постала правноснажна 19.12.2019. године, изречена условна осуда у трајању од 8 (осам) месеци, поред осталог и за кривично дело злостављање и мучење из члана 137. став 3. у вези става 2. Кривичног законика за које је прописана казна затвора од две до десет година, што га у смислу члана 2. став 1. тачка 2) Правилника о утврђивању кривичних дела за чију осуду државни службеник постаје недостојан за обављање послова, односно вршење дужности чини недостојним за обављање послова односно вршење дужности.

Из цитираних одредби Закона о државним службеницима и Закона о полицији произлази да се, а како је то прописано одредбом члана 250. Закона о полицији, Закон о државним службеницима (као *lex generalis*) примењује на права, обавезе и дужности, рад и радне односе полицијских службеника, када Законом о полицији (као *lex specialis* законом), прописима донетим на основу тог закона и посебним колективним уговором

за полицијске службенике није другачије прописано, те да Закон о полицији представља посебан закон (*lex specialis*) у односу на Закон о државним службеницима, па и у погледу случајева за престанак радног односа полицијских службеника, јер је у члану 172. Закона о полицији поред случајева престанка радног односа утврђених другим прописима, прописано још шест случајева када полицијском службенику престаје, односно може престати радни однос. Овим посебним случајевима није обухваћено изрицање условне осуде на казну затвора у трајању од најмање шест месеци полицијском службенику, које је, међутим, прописано чланом 131. став 1. тачка 2) Закона о државним службеницима. Радни однос на основу одредбе члана 131. став 1. тачка 2) Закона о државним службеницима полицијском службенику престаје даном правноснажности пресуде којом је полицијском службенику изречена условна осуда на казну затвора од најмање шест месеци.

С обзиром на наведено, и по налажењу Врховног касационог суда, тужени орган је у образложењу оспореног решења образложио законски основ за престанак радног односа тужиоца у складу са цитираним одредбама чл. 172. и 250. Закона о полицији и члана 131. став 1. тачка 2) Закона о државним службеницима.

Правилна је оцена Управног суда да моменат извршења кривичног дела није од утицаја на примену материјалног права већ дан правноснажности пресуде, сагласно одредби члана 132. став 1. тачка 2) Закона о државним службеницима, због чега су супротни наводи захтева неосновани.

Поводом указивања подносиоца захтева да према одредби члана 94. став 2. Кривичног законика правне последице осуде, међу којима је одредбом члана 95. став 1. тачка 2) овог закона прописан престанак радног односа, не могу наступити кад је за кривично дело учиниоцу изречена условна осуда, Врховни касациони суд је оценио да основ за престанак радног односа подносиоца захтева нема своје утемељење само на врсти кривичне санкције већ и врсти кривичног дела за које је та санкција изречена. Наиме, имајући у виду чињеницу да правне последице осуде могу тешко погодити учиниоца кривичног дела, законодавац је у члану 94. став 2. Кривичног законика искључио њихово наступање у случају изрицања неке блаже кривичне санкције (новчане казне, условне осуде и судске опомене), али је у ставу 3. истог члана прописао да се правне последице осуде могу предвидети законом и да наступају по сили закона којим су предвиђене. Престанак радног односа на основу одредбе члана 131. став 1. тачка 2) Закона о државним службеницима настаје када је државном службенику, па и полицијском службенику, изречена условна осуда на казну затвора од најмање шест месеци за учињено кривично дело које га чини недостојним за обављање послова државног службеника, те ова правна последица осуде наступа с обзиром на врсту кривичне санкције и кривичног дела на које се односи осуда без обзира на забрану приописану чланом 94. став 2. Кривичног законика која се односи само на врсту изречене санкције.

Имајући у виду све изложено, Врховни касациони суд је нашао да су наводи захтева неосновани и да не могу довести до другачије одлуке суда по поднетом захтеву, па је на основу члана 55. став 1. Закона о управним споровима, одлучио као у првом ставу диспозитива ове пресуде.

Врховни касациони суд је, с обзиром на то, да је захтев за преиспитивање судске одлуке одбијен, на основу одредбе члана 74. Закона о управним споровима

сходном применом одредбе члана 165. став 1. у вези члана 153. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" 72/11... 87/18) одлучио као у другом ставу диспозитива пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ КАСАЦИОНОМ СУДУ
дана 13.01.2022. године, Узп 309/2021

Записничар,
Драгица Вранић, с.р.

Председник већа - судија,
Катарина Манојловић Андрић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић